

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กองทัพบก เป็นหน่วยงานของทางราชการซึ่งมีหน้าที่ในการปกป้อง พิทักษ์ รักษา สถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และประชาชน โดยมีหน่วยขึ้นตรงภายในกองทัพบก ที่ได้แบ่งส่วนความรับผิดชอบตามการปฏิบัติและภาระหน้าที่ที่แตกต่างกันออกไป เพื่อประโยชน์ ความสำเร็จ และประสิทธิภาพมากที่สุดต่อทั้งกองทัพและประเทศชาติ กรมจเรทหารบก เป็นหน่วยขึ้นตรงของกองทัพบกหน่วยหนึ่ง และเป็นกรมฝ่ายกิจการพิเศษ ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบ ในการตรวจราชการ สืบสวนสอบสวน และพิจารณาเรื่องราวร้องทุกข์ การร้องเรียนที่เกี่ยวกับ ราชการ หรือทหาร หรือข้าราชการของกองทัพบก โดยสามารถรองรับการพัฒนา และการเปลี่ยนแปลง ในยุคโลกาภิวัตน์ เพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการให้กับหน่วยทหาร และกำลังพล ของกองทัพบก โดยยึดหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี มีความโปร่งใส สุจริต ยุติธรรม เป็นที่ ยอมรับของผู้บังคับบัญชา หน่วยทหาร และประชาชน

ตลอดระยะเวลาหกทศวรรษที่ผ่านมา นับตั้งแต่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติ ย่อมเป็นที่ประจักษ์แก่ปวงชนชาวไทยทุกหมู่เหล่า ในพระราชจริยวัตร และพระราชกรณียกิจนานัปการที่ได้ทรงบำเพ็ญสร้างความสุขแก่พสกนิกรชาวไทย ทั้งยังทรงดำรงไว้ซึ่ง “ธรรม” ทั้งปวง ทรงเปี่ยมประดุจแสงสว่างที่คอยส่องนำทางการพัฒนา ประเทศได้เกิดความมั่นคงและยั่งยืนตลอด ด้วยมีพระปณิธานอันแน่วแน่กล้าที่จะเสียสละประโยชน์สุข ส่วนพระองค์เพื่อพสกนิกรชาวไทย สมดังที่พระราชทานประปฐมบรมราชโองการเป็นพระสัจยาศิษฐาน ที่ว่า “เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม” ทั้งพระราชทานคำสอน และทรงคิดค้นรูปแบบกระบวนการพัฒนาที่ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคนยึดหลักผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมตัดสินใจของประชาชน และภูมิสังคมที่แตกต่างกันในแต่ละภูมิภาคและท้องถิ่น ทั้งพระราชทาน “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เพื่อเป็นแนวปฏิบัติตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับ ชุมชน จนถึงระดับรัฐในการพัฒนาและบริหารประเทศ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 – 2549) (สำนักงาน คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2545-2549) ได้บัญญัติ “ปรัชญาของเศรษฐกิจ

พอเพียง” มาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาและบริหารประเทศควบคู่ไปกับกระบวนการพัฒนาแบบบูรณาการเป็นองค์รวมที่มี “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” ต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 โดยให้ความสำคัญกับการแก้ปัญหาจากวิกฤตเศรษฐกิจให้ลุกล่วงและสร้างฐานเศรษฐกิจภายในประเทศให้เข้มแข็งและมีภูมิคุ้มกันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงจากภายนอก ขณะเดียวกันมุ่งการพัฒนาที่สมดุลทั้งด้านตัวคน สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมเพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนและความอยู่ดีมีสุขของคนไทย ผลการพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 สรุปได้ว่าประสบความสำเร็จที่น่าพอใจ เศรษฐกิจของประเทศขยายตัวได้อย่างต่อเนื่องได้อัตราเฉลี่ยร้อยละ 5.7 ต่อปี เสถียรภาพทางเศรษฐกิจปรับตัวสู่ความมั่นคง ความยากจนลดลง ขณะเดียวกันระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนดีขึ้นมาก อันเนื่องมาจากกาดำเนินการเสริมสร้างสุขภาพอนามัยการมีหลักประกันสุขภาพที่มีการปรับปรุงทั้งด้านปริมาณและคุณภาพโดยครอบคลุมคนส่วนใหญ่ของประเทศ และการลดลงของปัญหายาเสพติด แต่เศรษฐกิจไทยยังไม่เข้มแข็งและอ่อนไหวต่อความผันผวนของปัจจัยภายนอก ขณะที่ยังมีปัญหาด้านคุณภาพการศึกษา ความยากจนและความเหลื่อมล้ำทางรายได้ ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และความโปร่งใสในการบริหารจัดการของภาครัฐ ที่ยังต้องให้ความสำคัญในการแก้ไขอย่างต่อเนื่อง

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 – 2554) (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2550-2554) ซึ่งประกาศใช้ในปี่มหามงคนี้ เป็นแผนที่เกิดจากการระดมพลังความคิดและการมีส่วนร่วมของประชาชนชาวไทยจากทุกภาคส่วน ทุกหมู่เหล่าทุกภูมิภาคทั่วประเทศ มาร่วมกันดำเนินการในทุกขั้นตอนอย่างกว้างขวาง และเห็นพ้องร่วมกันอัญเชิญ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นแนวทางปฏิบัติควบคู่ไปกับการพัฒนาแบบบูรณาการเป็นองค์รวมที่มีคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนาอย่างจริงจัง เพื่อให้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศให้เกิดความสมดุล เป็นธรรม และยั่งยืนมุ่งสู่ “สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน” อันจะเป็นการเสริมสร้างประโยชน์สุขให้แก่ประชาชนให้แก่ประชาชนโดยถ้วนหน้าสมดังพระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ในวโรกาสมหามงคสมัย ปีพุทธศักราช 2549 อันเป็นปีแห่งการฉลองเฉลิมพระเกียรติในการครองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี อันยาวนานที่สุดในประวัติศาสตร์ของชาติไทย ปวงชนชาวไทยทุกภาคส่วน ทุกสาขาอาชีพในทุกภูมิภาคที่ได้มีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาฯ กับสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติมาอย่างเป็นขั้นตอนโดยตลอดของน้อมเกล้าน้อมกระหม่อมถวายแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 แต่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ทรงเป็นศูนย์รวมแห่งจิตใจและเชื่อม

ความรักสามัคคีของปวงชนทั้งชาติให้สมานฉันท์เป็นหนึ่งเดียว โดยมุ่งหวังให้สังคมมีการพัฒนาที่มั่นคงยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอันจะนำสังคมไทยไปสู่ความสันติสุขและคนทั้งชาติร่วมกันอย่างรู้จักสามัคคีภายใต้ร่มพระบารมีตลอดไป

ในระยะของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 - 2554) ประเทศไทยยังคงต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในหลายบริบท ทั้งที่เป็นโอกาสและข้อจำกัดต่อการพัฒนาประเทศ จึงต้องมีการเตรียมความพร้อมของคนและระบบให้สามารถปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคตและแสวงหาประโยชน์อย่างรู้เท่าทันโลกาภิวัตน์ และสร้างภูมิคุ้มกันให้กับทุกภาคส่วนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

กรมจเรทหารบก มีที่ตั้งหน่วยอยู่ที่ เลขที่ 113 กองบัญชาการกองทัพบก (มัชฌิมรังสรรค์) ถนนราชดำเนินนอก แขวงวัดโสมนัส เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพฯ ซึ่งเป็นหน่วยขึ้นตรงของกองทัพบก และเป็นกรมฝ่ายกิจการพิเศษของกองทัพบกที่รับผิดชอบในการตรวจภารกิจและการดำเนินงานของกองทัพบก ซึ่งเจ้ากรมจเรทหารบกน่านโยบายที่กองทัพบกให้ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาให้กำลังพลของกรมจเรทหารบกได้ปฏิบัติ และกำลังพลกรมจเรทหารบกนั้นเห็นว่าการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั้นจะช่วยให้กำลังพลสามารถดำเนินชีวิตตามสภาวะการณ์ปัจจุบันได้อย่างมีความสุขตามอัตภาพ ผู้วิจัยมีความเห็นว่าทัศนคติต่อหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเรื่องพื้นฐานที่มีความสำคัญที่ควรค่าแก่การศึกษา จึงมีความสนใจศึกษาระดับทัศนคติต่อหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และเปรียบเทียบทัศนคติต่อหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของกำลังพลสังกัดกรมจเรทหารบก เพื่อนำผลที่ได้จากการวิจัยมาใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมและสร้างความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้อง และสร้างทัศนคติในทางที่ดีต่อหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อันจะนำไปสู่การปฏิบัติตนได้เป็นอย่างดีตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และส่งผลให้กำลังพลสามารถปฏิบัติงาน ปฏิบัติตน และดำรงตนอยู่ในสังคมปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความสุขได้ อันจะส่งผลที่ดีต่อหน่วยงานและกองทัพบกในภาพรวมตลอดจนประเทศชาติให้สามารถก้าวไปตามโลกที่สถานการณ์ต่างๆ มีความเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาได้อย่างมั่นคง แข็งแรง และมีความสุขเพียง

คำถามในการวิจัย

1. ทัศนคติต่อหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของกำลังพลสังกัดกรมจเรทหารบก อยู่ในระดับใด

2. ทักษะคิดต่อหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของกำลังพลสังกัดกรมจเรทหารบก เมื่อจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล แตกต่างกันหรือไม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับทักษะคิดต่อหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของกำลังพลสังกัดกรมจเรทหารบก
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะคิดต่อหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของกำลังพลสังกัดกรมจเรทหารบก จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

สมมติฐานของการวิจัย

กำลังพลสังกัดกรมจเรทหารบก ที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน มีทักษะคิดต่อหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

งานวิจัยฉบับนี้ทำการศึกษาวิจัยและเก็บข้อมูลเกี่ยวกับทักษะคิดต่อหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของกำลังพลสังกัดกรมจเรทหารบก โดยกำหนดขอบเขตในการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยนี้ศึกษาเกี่ยวกับระดับทักษะคิดต่อหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของกำลังพลสังกัดกรมจเรทหารบก และเปรียบเทียบทักษะคิดต่อหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

2. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากร เป็นกำลังพลสังกัดกรมจเรทหารบก จำนวน 102 คน การวิจัยครั้งนี้ได้เก็บข้อมูลจากทุกหน่วยประชากร

3. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา ดังนี้

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ระดับชั้นยศ อายุการรับราชการ ระดับรายได้สุทธิต่อเดือน

3.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ ทักษะคิดต่อหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย องค์ประกอบด้านความรู้ องค์ประกอบด้านความรู้สึก องค์ประกอบด้านการกระทำ

4. ขอบเขตด้านเวลา

การศึกษาในครั้งนี้ดำเนินการในช่วงเดือนตุลาคม 2552 – มิถุนายน 2553

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

ข้อมูลที่ได้รับจากการทำวิจัยในครั้งนี้ก่อให้เกิดประโยชน์ในหลายประเด็น ดังนี้

1. ได้ข้อมูลพื้นฐานที่สามารถใช้เป็นแนวทางในการกำหนดการปฏิบัติ การส่งเสริมให้ความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่เป็นประโยชน์ในการดำเนินชีวิตแก่กำลังพล
2. สามารถใช้เป็นแนวทางให้แก่หน่วยทหารหรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่มีความสนใจหรือต้องการนำผลการวิจัยนี้มาใช้ในการศึกษาในวงกว้างได้ต่อไป

นิยามศัพท์เฉพาะ

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง หลักปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตน โดยมีพื้นฐานมาจากหลักของทางสายกลาง มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัยและวิกฤต เพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา ประกอบด้วยหลักความพอประมาณ มีเหตุมีผล และมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี กับเงื่อนไขของความรู้ และคุณธรรม

ทัศนคติ หมายถึง ความรู้สึกหรือความคิดเห็นของบุคคลที่มีต่อหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถสะท้อนออกมาเป็นพฤติกรรมหรือเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของแต่ละบุคคลได้ ซึ่งความรู้สึกหรือความคิดเห็นอาจเป็นไปได้ทั้งในทางที่คล้อยตามหรือขัดแย้ง

กำลังพล หมายถึง ข้าราชการทั้งหมดที่รับราชการอยู่ในกรมจเรทหารบก ประกอบด้วยนายทหารสัญญาบัตร (ชั้นยศร้อยตรี – พันเอก) นายทหารประทวน (ชั้นยศสิบตรี – จ่าสิบเอก) ลูกจ้างประจำ และพนักงานราชการ โดยไม่หมายความรวมถึงบุคคลในครอบครัวของกำลังพล

สถานภาพสมรส หมายถึง สถานภาพทางสังคมเกี่ยวกับการมีคู่ครอง จำแนกประเภทดังนี้ คือ โสด สมรส และอื่น ๆ เช่น หม้าย แยกกันอยู่ และหย่าร้าง

ระดับการศึกษา หมายถึง วุฒิการศึกษาที่กำลังพลได้สำเร็จการศึกษาสูงสุดที่ได้รับล่าสุดในปัจจุบัน ทั้งก่อนและหลังจากเข้ารับราชการ โดยไม่หมายความรวมถึงการศึกษาในทางทหาร

ระดับรายได้สุทธิต่อเดือน หมายถึง รายได้ที่กำลังพลได้รับ ซึ่งเป็นรายได้ที่ได้คงเหลือสุทธิหลังจากหักค่าใช้จ่ายต่าง ๆ และหนี้สินต่าง ๆ แล้ว

องค์ประกอบด้านความรู้ หมายถึง การที่บุคคลมีความรู้หรือประสบการณ์ในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยมีความสามารถแยกแยะ จัดประเภท และทราบถึงคุณและโทษของความรู้นั้น

องค์ประกอบด้านความรู้สึก หมายถึง การที่บุคคลมีความคิดเห็นต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และ
เกิดความคิดหรือรู้สึกต่อสิ่งที่รับรู้ นั้น ความรู้สึกอาจคล้อยตามหรือขัดแย้งก็ได้

องค์ประกอบด้านการกระทำ หมายถึง การที่บุคคลได้รับรู้และมีความรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
แล้ว และแสดงออกหรือมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งที่รับรู้ นั้น ออกมาเป็นพฤติกรรมในรูปแบบต่าง ๆ